

Ἀπόστολος Ζῶτος

ΑΜΥΘΗΤΑ ΧΕΡΙΑ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

στιγμή

Εθνική Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

Σχέδια

Ἰσμήνη Καρυτάκη

Εθνική Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσα

ημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

Copyright 1999

Ἀπόστολος Ζῶτος & Ἐκδόσεις Στιγμή

ISBN 960-269-184-0

ΑΜΥΘΗΤΑ ΧΕΡΙΑ

Εθνική Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσο
Επιμέλεια

Θυρεστήριον

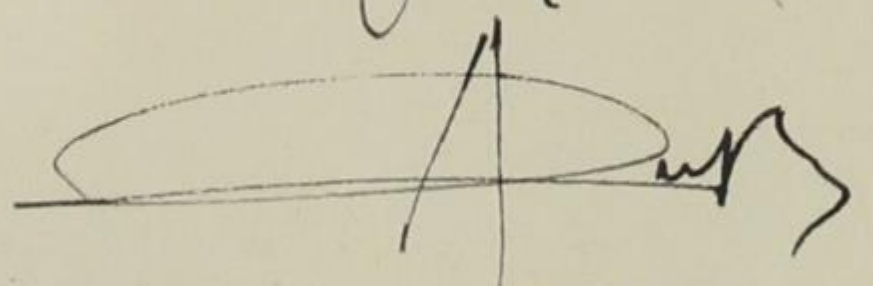
την

πορτοκυ

τέχνης

εγκάρδιον

Mixily

πασχα 1973

Τοῦ ἰδίου

ΧΩΜΑΤΑ ΠΟΙΗΤΩΝ

Ἐκδόσεις «Ἐλεγείον», Κόνιτσα 1985

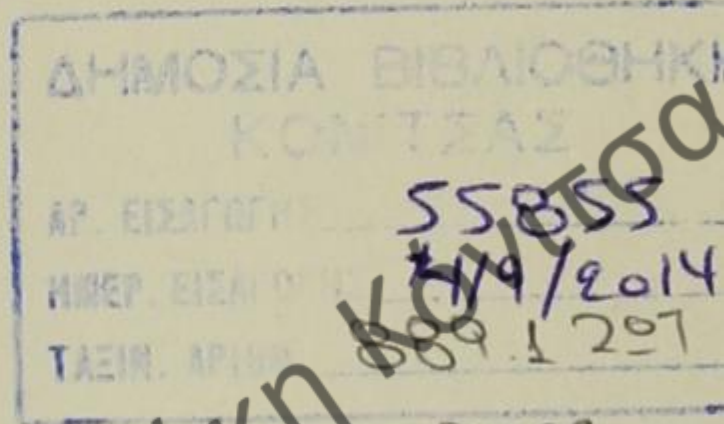
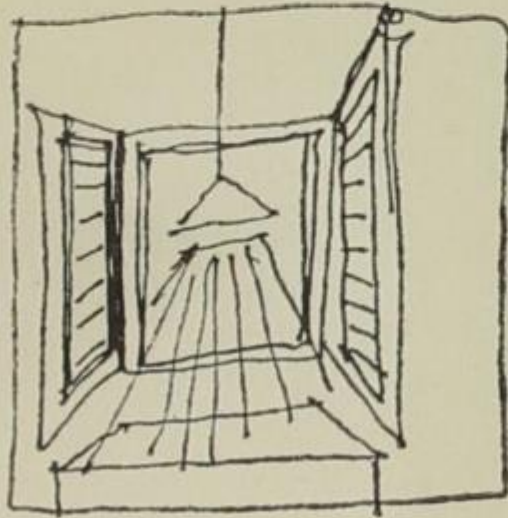
ΠΕΠΛΑ ΑΙΜΑΤΟΣ

Ἐκδόσεις «Ἐλεγείον», Κόνιτσα 1987

δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσα

Ἀπόστολος Ζῶτος

ΑΜΥΘΗΤΑ ΧΕΡΙΑ

Κεντρική Βιβλιοθήκη Κοντζάς
55855
21/9/2014
889.1207
κω. εδ. 8955

στιγμή

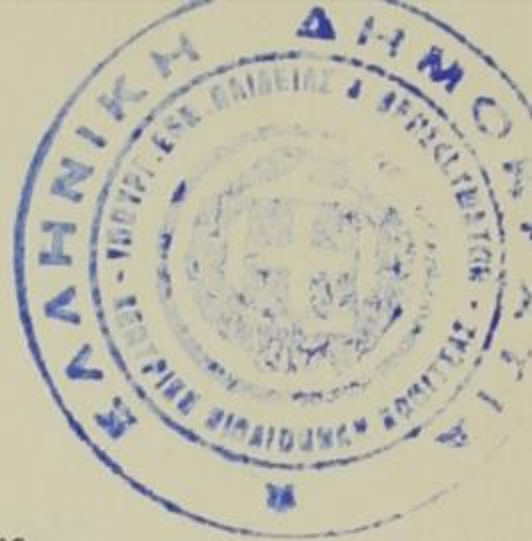
ΑΘΗΝΑ * 1999

Επιμέλεια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσα

A

Ελληνική Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσα

Ελληνική Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσα

Στάλες κυλοῦν στή λεπτή σου μέση
λόγια ἀναρίθμητα μαργαριτάρια.

Εθνική Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσα

ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Ἡ ὑπόκρουση τοῦ χιονιοῦ καθὼς λιώνει
κοσμεῖ τὸ ἤρεμο αἶσθημα τῶν χειρῶν σου
καὶ τὸ τραγούδι τοῦ νεροῦ γίνεται
δροσερὴ ἔαρινὴ γεντιανὴ στὰ χεῖλη.

Εἶσαι τὸ διαβατάρικο πουλὶ
ποὺ οἱ ἄρματωσιές τῶν φτερῶν
—μέ τὸ βελουδο καὶ τὴ μεθυστικὴ γύρη—
χαϊδεύουν τὴ νύχτα τὸ μέτωπό μου.

ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΑ

Μὲ τὶς δαχτυλιές τοῦ ἔρωτα
γαλάζια τριπτὴ κιμωλία
ὄνειρεύεται μπρούμυτα
στὸ προσκέφαλό της.

Βλέπει χρυσές κεφαλές
νηπενθεῖς στέγες καὶ
τὰ σύννεφα-ἄσματα τοῦ Λωτρεαμόν.

Τὰ τριαντάφυλλα στὴν αὐλή της
πλημμύρισαν χρώματα.

Ο ΧΕΙΜΩΝΑΣ

Ὁ χειμώνας
χρυσὸς ἀδύνατος κύριος
μ' ἄσπρο μπαστούνι καὶ γάντια.
Στὴ βιβλιοθήκη του
νιφάδες μονάχα καὶ βροχή.

Ὅλη νύχτα κόκκινο
διάβολο ζωγραφίζει πάνω στὸν πάγο.

Τὸ πρωὶ ἀκολουθώντας
τὴν παγωμένη κοιλάδα τοῦ Ἀώου
φτάνει στὰ βάθη τῆς Ἰσπανίας
καὶ λούζεται συντροφιά
μὲ χιλιάδες πάπιες στὴν ἄχνα
τοῦ Γουαδαλκιβίρ.

Ἀσπρίζουν τὰ χέρια του
στὰ νερὰ καὶ ξυλιασμένος πλαγιάζει
στ' ἄραχνο χῶμα
τοῦ Φεντερίκο Γκαρθία Λόρκα
νὰ ζεσταθεῖ.

Ξεκινοῦσαν κάθε αὐγὴ ἀπὸ διαφορετικὰ τῆς πόλεως σημεῖα. Ὁ ἓνας κρατοῦσε στὰ χέρια του πολύχρωμα πινέλα καὶ τὴ βελόνα μιᾶς ἠλεκτροπυξίδος. Τὸν συνόδευαν ἐκ τοῦ μακρόθεν Ἀλβανοὶ χορεύοντες καὶ ἡ γνωστὴ ἰδιόρρυθμος Ἀθηναία κόρη.

Ὁ ἄλλος, ἀκολουθούμενος λοξὰ πλὴν μᾶλλον εὐκρινῶς ἀπὸ εὐσταλὴ καλοντυμένο νεανία, συμβάδιζε μὲ θίασο ἐξαίσιον πλανοδίων μουσικῶν.

Συνέκλινον πάντα τὴν ἴδια ὥρα τῆς ἡμέρας σὲ πολυσύχναστη κεντρικὴ πλατεία τοῦ ἄστεως. Οὐράνιο τόξο τότε φώτιζε τὰ μικρὰ μπαλκόνια τῶν λερῶν ἀσήμαντῶν πολυκατοικιῶν καὶ τὰ νεοκλασσικὰ πλησίον τοῦ Θησείου καὶ τῆς Ἀκροπόλεως σπίτια.

Ἐχαιρετοῦσαν λοιπὸν ὁ ἓνας τὸν ἄλλον μὲ ἐγκάρδια σεμνότητα καὶ τὴν ἱεράν προσφώνησιν *Χαῖρε, ὦ Ἕλληνα* καὶ ἀθορύβως ἀπομακρύνονταν.

Ὁ Κωνσταντῖνος τραβοῦσε διὰ τῆς Αἰόλου καὶ τῶν Χαφτείων νὰ χαθεῖ στὴ βουῆ τῶν πληθυσμῶν, ἐνῶ ὁ Νικόλαος, συντροφιά μὲ ἐπιστήθιους φίλους, σύρριζα τοῦ βράχου τῆς Πνυκὸς ἀναβε γιορταστικὰ πυροτεχνήματα, κοιτάζοντας τὰ χιλιάδες οὐράνια ποδήλατα, ἕως ὅτου χαθοῦν στὸ θεσπέσιο ἀττικὸν λυκόφως.

ΠΑΙΔΙ

Μὲ λασπωμένο χέρι δρεπάνι θερί-
ζει χιονισμένο οὐρανό·
κι ἀποθέτει τὶς γυάλινες μπίλιες του.

δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Κόνιτσα

ΤΟ ΥΠΟΓΕΙΟ
ἢ
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΝΟΙΞΗΣ

Κατέβαινε στὸ ὑπόγειο
τὰ Χριστούγεννα περασμένα μεσάνυχτα·
ἔβγαζε μία μπουκάλα τσίπουρο γλυκὸ
νὰ κεράσει τοὺς περαστικούς.

Ἀνέβαινε στὸ λιακωτὸ
τὸ Πάσχα πρὶν ἀκουστεῖ ἡ αὐγή·
σήκωνε ἓναν ἀμφορέα κόκκινο κρασί
νὰ γλυκάνει τοὺς θαλεροὺς νεκρούς.

“Ὅλο τὸν χρόνο ὕστερα
κλάδευε καὶ βλαστολογοῦσε
ἔχοντας γαλαζόπετρα
τὴν ἀγαπημένη του.

ΑΜΥΘΗΤΑ ΧΕΡΙΑ

Στους Ζωταίους και Τεφαίους μαστόρους

Τούς ἔβλεπα σαρμανίτσα νὰ κουνοῦν
τὸ μαντήλι ἀνεβαίνοντας
μὲ χρυσὴ σκα-
λωσιὰ τοὺς οὐρανοὺς.

Φωσφόριζε τὸ γιλέκο γυρισμένο στὸν ἄνεμο.
Ἀηδόνια στὶς βρύσες γέμιζαν τὸ παγούρι τους.

Στὸ πλουμιστό τους δισάκι κόκκαλα προγονικὰ
κουτσουπιές μῶβ μυριάδες καὶ χερουβικά μελισσάκια —
λεπτές ἔννοιες ἀήττητες μαυρισμένες γρεντές
ἀπὸ τσουκάλι ὀλονύκτιας περισυλλογῆς.

Μαύρη καὶ λευκὴ πέτρα τσακμάκι τοῦ οἴστρου
ἀμύθητα γέροντα μαθημένα σὲ πάθος ἀπόκρημνο
τσοκάνι περολιθιάς σὲ χλωρόκλαδα χῶματα.

Τὴ λογιῆς ἀγκωνάρια πελεκοῦσαν τὶς μέρες
στοιχειωμένα βουνὰ δράκοντες σύννεφα
βουβὸ κλάμα τὶς νύχτες.

Τὰ ποτάμια ποὺ δὲν ἔχτισαν
πλαγιάζουν στὰ μάτια τους.

Τώρα ἀκούω μόνον σφυριά καὶ μαδέρια
τῆ σταγόνα τοῦ νεροῦ ποῦ σπάει τὶς πέτρες τῆς
θροῖσματα μυστικῶν ἐκμυστηρεύσεων
ἐνῶ τέσσερεις ἄγγελοι
ξετυλίγουν ἀόρατο σχοινὶ στὰ ἑναστρα βράδια
ἀλφαδιάζοντας σπίτια καὶ στέγες
σὲ βουνοπλαγιές ποῦ ἀγάπησαν.

Ποιοὶ ἀνάψαν λοιπὸν τὸ καντήλι στοὺς λόφους
εὐγενικὰ ν' ἀποσύρει τὸ δάχτυλο ὁ θεὸς
μὴν ἀφήνοντας ρεματιές καὶ ρουμάνια ἀκατοίκητα.

Κανένα κυπαρίσσι δὲν μετράει τὸ ὕψος τους.

Ρόδα ὀσφραίνονται τὰ χεῖλη σου
καὶ τὰ φιλιὰ σου.

δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσα

ΠΡΙΓΚΙΠΙΣΣΑ ΤΗΣ ΒΑΚΤΡΙΑΝΗΣ

α'

Μὲ τὰ ἀκροδάχτυλα προφέρει τὴν ἀφή
οὐράνια γεγονότα συδαιλίζει.

Ἡ ἀντίζηλος βροχὴ στὰ μάτια της
μετακινεῖ τὰ σύννεφα
τὰ χέρια της μοσχοβολοῦν σελήνη
βιγκόνιες τῆς αὐγῆς θροῖζουνε
ἀπείθεια μεταξωτὴ ἀναμονή.

Πριγκίπισσα ἀπολεσθέντων πόλεων
ἀπ' τοὺς γλυκεῖς ψιθυρισμοὺς
τῶν ἐραστῶν της στοιχειωμένη
μισὴ ἀπὸ πέτρα μισὴ ἀπὸ ὄνειρο
καὶ τί ὠραῖα ἢ καρδιά της βλεφαρίζει
ὑάκινθους, ἀγάθασμους καὶ κρίνους.
Μὲ νταμιτζάνες βέβηλες πίνει τὸ φῶς καθὼς
ἀμπελάκι χουσσὸ σὲ φιλόξενη ἐρημία
τὸν ἥλιο τοῦ ἀπογεύματος.

Χαμένη

Πριγκίπισσα τῆς Βακτριανῆς
μὲ χρυσαφικὰ τῆς μοίρας καὶ στεφάνι μῶβ
τὴν ἠχὼ ξεχασμένων Ἑλληνικῶν νὰ θρηνεῖ
ἤρεμα ὡς τὴν τελευταία στιγμή
δυσδιάκριτα πεπρωμένα.

Σὲ δάφνες ἀτίμητες περιπατεῖ
ποῦ ἄθελά της ὁ Μιθριδάτης
τὶς νύχτες ἐγύμνασε καὶ στὴν ἡχώ
τῶν βημάτων της ἡ ἔρημος
γίνεται κῆπος μὲ ρόδα ἀμφίθυμα
ὠδικὰ πτηνά, ἵππεῖς καὶ σάλπιγγες —
μνηῆμες ποῦ ἐπωάζει χλωμὸς οὐρανός.

Τὰ στήθη της γκρεμίζονται
στὰ χέρια μου τὰ βράδια.

Εὐαγγελία Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

β'

Ποιά τώρα; Στὰ κρυφὰ καὶ μὲ ὄψιδιανούς.

Στὴν Ἱστορία ἀκινητεῖ ριγώντας
κυανὰ φορώντας φορέματα.

Τὴν φυγαδεύει στὸ μέλλον ὁ χρόνος
καὶ γιὰ χάρη της εὐλαβεῖται καὶ μεριμνᾷ
τὴ μορφή τῆς λήθης.

Παναγία εἶναι ἡ Σαλώμη τῶν μπάρ
στὰ ἄγια καὶ τὰ βδελυρὰ τοῦ καπνοῦ
σὲ φάλαγγες ἐραστῶν δίχως
σάρισά παρὰ ἴασμο μόνο τῆς ψυχῆς
ἐπίρραφα χρυσὰ πλακίδια
μὲ ἐγκόλλητες χάντρες τυρκουάζ
καὶ ἀγγέλους τῆς ἀβύσσου στὸν ὕπνο της.

Θά ρθῶ μαζί σου εὐειδῆς με ἀρυτίδωτη ἀφοσίωση
μαύρη λιμουζίνα χειροποίητη
ἀκονισμένο ξίφος σὲ εἰκόνισμα
νὰ ἀνασταίνω τὶς λέξεις τῶν φιλιῶν
στὸ ἔρκος τῶν δοντιῶν σου.

Τὸ πάνω χεῖλι ὀμήλικο τοῦ ἀλκοὸλ
τῆς κνήμης τὴν ὑπόγεια μελωδία
—ὄλο ἰάμβους καὶ κρουστά— νὰ κρατῶ
στά νερά τοῦ φεγγαριοῦ τῆς Ἰατρίας
τὸ γαλάζιο σου φόρεμα ἀνεμίζοντας
τοὺς χτύπους τῆς καρδιάς τῆς ἄκρης
τῶν δαχτύλων σου τὸ ἀνορθόγραφο ἀποτύπωμα.

Κάθε φρούρο πού σκληρὸς ἀπὸ νίκες
καὶ πλατανόφυλλα

ἀναπλέει στὶς φλέβες μου

Εὐφράτης ὁ Ἄϊος

καὶ στά γραπτὰ μου
ψηφιδωτῆς αὐγῆς ἀηδόνια ἰδιωματικά
πού ἀφουγκράζεται περίφροντις πρωινὸς
πλὴν χρυσὸς ἄνεμος ἀνέμελα ἀνεμίζοντας
στά μακριὰ μαλλιά σου.

Τῆς λίμνης σου οἱ καλάμιες
φυτρώνουν σὲ ράχες ἀσημένιων ψαριῶν.

δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Κόνιτσα

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΓΙΑΝΝΙΩΤΙΚΑ

α'

‘Ο οὐρανὸς πεσμένος
λίγο πιὸ κάτω ἀπ’ τὶς κορφές τῶν λόφων.
‘Ολόγυρα ἀγέρωχα βουνὰ τ’ ἀπίστομα
στοῦ νεροῦ τὸ γειτόνεμα.

‘Η Πολιτεία
μέ τὸ παλιὸ ρολοῖ στὴν ὥρα του
οἰκόσημα Δωριέων καὶ Μολοσσῶν
τόξα καμάρες καὶ τῆς ψυχῆς ἢ πέτρα
νά σοῦ γραπώνει τὸ μάτι —
μπακίρια νὰ βομβοῦν
χορευόντας
γύφτοι ὀργανοπαῖχτες ἄνεμοι
νερά κρουστά ὑποχθόνια
χιλιοειπωμένες λέξεις δυσκολοπρόφερτες.

Βρέχει μεθυστικά· κι εἶναι τόσο ὠραία
ἡ θλίψη τεταμένη μέσα μου.

“Αγριες μέ κυνηγᾶνε τριανταφυλλιές
καὶ τὰ ἀρώματα φτάνουν λυτρωτικά
ἐδῶ ποὺ ἀνέτειλε μέ κινήσεις
νωχελικές ἀνατολίτικες
Σελήνη μισοφέγγαρη ἀμφίστομη
φορτωμένη εἰκονίσματα ἀνεξάλειπτα

εὔσκια πολλὰ δισκοπότηρα
καὶ σώπασαν οἱ χαριτωμένες βρύσες
καὶ οἱ οἰμωγές.

Τὰ χρυσοχοεῖα τὰ πλημμύριζε γαλήνη
ὠραιοσύνη ποῦ κατέβαζε ὁ ἀέρας τῆς Πίνδου.
παιδιὰ κι ἐγγόνια τῆς πίκρας λιθόκτιστα
μὲ ρέμβη ψυχῆς καὶ ἀπολεσθέντα χειρόγραφα.

Μνήμη μελωδική. Παραμυθένια λήθη.

Λάμιες τρίβουν βασιλικὸ στὰ χέρια τους
ὕφαινον μοιρολόϊ σιγανὸ
ἀντάρα βαμβακερὴ χνούδι τῶν ἄστρων.

Τὸ ἀσήμι νῆμα γίνεται ἀκάνθισ βραχιόλι.

Καὶ τὸ Μιτσικέλι ἀντιμέτωπον
—ρόδο σωριασμένο στὸν οὐρανό—
γεράκια γὰ φέρνει ποῦ ἀενάως κωπηλατοῦν
καὶ ἀκοίμητα ἀκίνητοῦν στὸν χρυσάνθεμο ἄνεμο.

Τὴν τελευταία σου ἔξοδο
 στὴν Παμβώτιδα ἔβλεπα
 δάκρυα ψαριῶν στὴν καλαμένα λίμνη
 κι ὁ ψαράς στὸ κουπί του τρυφερὰ κυρτωμένος.

Στὰ μάτια σου λύπες μολυβδοσκεπάστες
 νὰ διαβάξεις γραφὴ δυσανάγνωστη·
 τί περιδέραιο στὸ στῆθος ὄδυρμα πουλιῶν
 μὲ τὸ μαγνάδι τοῦ αἰθέρου
 στὴ λεπτή σου μέση
 ροῦχο καμωμένο ἀπὸ μόνι καὶ βρύα.

Κι ἐγὼ μ' ἓνα τραγούδι γιαννιώτικο
 ν' ἀλλάζω βελονιές ἄχ
 στὰ βροχινὰ στηθαῖα τοῦ κάστρου.

Στὴν Πολιτεία τῶν νερῶν
 τὰ χέρια της λάτρεψα
 πικρὸ καφέ στὸν πάτο τῆς λίμνης.

Εἶμαι ποταμὸς
μὲ χίλιες πέστροφες
στὰ χαλίκια τοῦ στήθους σου.

δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσα

Τὴ μέρα στριφογυρίζω ἔξω
 ἀπ' τὸ σχολεῖο μου μ' ἓνα μελανοδοχεῖο γιασεμί
 καὶ τὴν εὐωδιά γαρύφαλλου στ' αὐτί —
 ὄπλα ἀμύνης.

Τὴ νύχτα ριγῶ μέσα
 στὸ σπίτι μου στὰ περιθώρια
 τοῦ φεγγαριοῦ νὰ γράφω
 σὲ κόλλες ἀρίγνωτες τὸ σκοτάδι.

Σπινθηροβόλα ἄστρα πέφτουν
 ἀπ' τὸν οὐρανὸ λουλούδια
 στὶς ἀθρόϊστες ἀλέες.
 Ἡ πόλη πλέει σ' ἀλαφροῖσκιωτα ἀρώματα.

Ἀπόδειπνα στὸ καφενεῖο
 μὲ τὶς χάρτινες γυναῖκες καὶ τὸ γαλάζιο περιστροφο
 καλὰ κρυμμένο στὴν τσέπη μου πίνω
 πικρὸ τὸ κατακάθι τοῦ καφέ.

Ἀπ' τὸν παλιὸ καθρέφτη βλέπω
 νὰ μὲ κοιτάζει μέσ' ἀπ' τοὺς καπνοὺς
 μὲ τὸ σκοτεινὸ του βλέμμα ντυμένος
 στὰ μαῦρα ὁ Λόρδος Μπάυρον.

Ἄλῃθεια, δὲν σὲ συνάντησα ποτέσ μου,
εἶπε. Φοβᾶμαι μήπως τσακίσομε, ἀδελφὲ
σάν κερὶ ἢ σάν μολύβι
στὸν οὐρανὸ τῆ βροχῆ.

δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Κόνιτσα

ΡΟΔΟΝ ΕΝΑΝΤΙ ΘΑΝΑΤΟΥ

Στὸν Ἀνδρέα Κάλβο

Θάλασσα φαιὰ ὑακίνθινοι ἄγγελοι
στὴ ράχη τῶν κυμάτων
καὶ ἀναρίθμητες ἐλιές σὲ οὐράνια περιβόλια.

Πῆρε νὰ καίγεται ὁ γαλαξίας
κόρες μὲ λυτὰ μαλλιά καὶ ὄχρα Πανσελήνου
ἐρινύες τοῦ καιροῦ ἄθικτες κι ἀηδόνια ἀνυπερόσπιστα.

Ἡ ψυχὴ σου στραμμένη στῶν Ἑλλήνων τὸ αἷμα
ἀκούγεται χαρὰ μόνη
στὰ μαῦρα καὶ τὰ κόκκινα τοῦ πεπρωμένου
ἀπλησίαστη μέσα στὰ χέρια μεθυστικὸ οὐράνιο δάκρυ
ἴδιο ἀρχιπέλαγος

Εὐωδία μὲ τὰ κόκκαλα κάτω ἀπ' τὰ χορτάρια
φέγγοντας στὰ χέρια σου ἔρχεται
ὁμορφὴ ἀνοιξή καὶ μαζί κυματόφερτα μουσικὰ ξύλα.

Ἀσκεπὴς μὲ ἄτεγκτους φθόγγους
κι ἓνα ρῆμα χρυσὸ πειθήνιο στὰ χεῖλη
ἀήττητος πάνω στὴν ὕλη τ' οὐρανοῦ
ρόδον ἔναντι θανάτου.

Κοιμητήρια ἀπόκρημνα φέγγουν τὶς νύχτες σου
ἱερὰ βάσανα
καὶ οἱ κρίνοι λευκὰ σκοτάδια.

Ὠραιότερη φαντάζει τώρα
στὸ μνήμα σου ἢ θάλασσα.

Ἄνθη μυριστικὰ πού τὰ χειρόγραφα ἔθαψε
σὲ βουβὰ κύματα οἴνοπα πόντου κυανές τρικυμίες
λέξεις ἀγέλαστες στὸν αἰθέρα
χρυσὰ αἰωρούμενα μανουάλια.

Σὲ μακάριο στερέωμα ἀναπαύεσαι
μὲ νωπογραφίες ἀγγέλων πάνω ἀπ' τὸ κρεβάτι σου
φύλλα δάφνης ἀτίμητα καὶ
πολεμιστῶν κλαγγές δισύλλαβες
κρυφῆς χαρᾶς ἢ ἐκδίκησης διακδικῶντας ὄνειρα.

Πλημμυρισμένος μουσικὲς καὶ σιγαλινὰ κλάματα
γυναικῶν — καταφύγια φωνηέντων
δίκαιος στὴν εὐωδία τοῦ χρόνου καὶ τὴν ἥβη τῆς μέντας
πληβεῖος τῶν γαλαζοαίματων ἐπιθέτων διασχίζοντας
τῶν ὕδων σου τὸ σκοτάδι τὸ ἄπλετο

πάμφωτο πλεούμενο στὰ βαθιὰ
νερὰ τῆς Ἱστορίας.

ΗΧΟΣ

Ἐπὶ λήκυθο ἀναπαίστων
ἢ ἀμφορέα ἰάμβων εἶναι
ὁ αὐθαίρετος αὐτὸς
ἦχος τῆς ὁμορφιάς;

δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΥΠΕΡΡΕΑΛΙΣΜΟΥ

Τὰ ἀτσαλάκωτα φορέματα ξεκρέμασε ἀπ' τὸν τοῖχο
καὶ μὲ μαῦρο πανὶ σκέπασε τὴ ραπτομηχανή.

Μὲ περισσὴ περιπάθεια ἀνέγνωσε
ὡς τελευταία ἀπόλαυση τὸ ἐκκλησιαστικὸ ἐκεῖνο
Ἐπὶ κοίτην μου ἐν νυξὶν ἐζήτησα
ἦν ἠγάπησεν ἡ ψυχὴ μου
καὶ ἔστρωσε ἐπιμελῶς στὸ πάτωμα
νάρδινα μύρα νοσταλγία καὶ δροσερὲς βιολέτες
τὰ μάτια της.

Ἔτσι τώρα μπορούσε
ἐπισήμῳς νὰ ἰσχυρίζεται ὅτι θὰ ἀκούγονται
μονάχα τὰ πουλιὰ τὸ πρωινὸ τῆς Κυριακῆς —
χρησιμοὶ ἀκατάληπτοι μὲς στοὺς αἰθέρες.

Καὶ στοὺς ἄσπερους τοίχους
παρ' ὅλην τὴν καλλωπιστικὴ διαθεσιμότητα
τῶν ὀνείρων καὶ τῶν δακρύων τὴν ἄχνα
θὰ ζωγραφίζονται ροζ κυκλάμινα
—μπορεῖ καὶ ὀρτανσίες—
καὶ τὸ σηματορὸ τῆς σῶμα
πυξίον ἐλεφάντινον ἐπὶ λίθου σαπφείρου.

Επιμελήτρια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσα

B

Ελληνική Δημοκρατία
Εθνική Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσα

Ελληνική Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσα

Νὰ σωπάσω ἔ; μὰ χρωστῶ μιὰ σφαίρα
Ἀπὸ κεῖνες τὶς τελευταῖες ποὺ δὲν ἐξαγοράζονται

Δ. Π. ΠΑΠΑΔΙΤΣΑΣ

δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Κόνιτσα

Επιμελήτρια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσα

ΤΟ ΚΟΚΚΙΝΟ

Ἡμιτελὲς τὸ χέρι τῆς στὸν καθρέφτη
λαξεύει τὴν περίβλεπτα ρομαντικὴ
διαφωνία τοῦ ἀπογεύματος.

δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Κόνιτσα

Η ΖΥΓΑΡΙΑ ΤΩΝ ΑΙΣΘΗΜΑΤΩΝ

Μὲ τρόμαζε ὅπως
σκοτεινὴ πλευρὰ πρωينوῦ ὄνειρου
ἢ ἀσυνέπεια τῆς ὀρμῆς σου
αὐτὴ ἢ ἱερὴ σου φύση νὰ μελαγχολεῖς
νύχτες ἀγρύπνιας
τὴ βελούδινη ἀδημονώντας σιωπὴ τῆς λαλιάς.

Ὅμορφη νὰ παρουσιάζεσαι
ὅπως ὁ μίτος τῶν συνηθειῶν σου
ἀπὸ κοίλα παλαιῶν οὐρανῶν πέφ-
τοντας στ' ἀνοιχτὰ τῶν ποδῶν χρυσὴ βροχὴ
καὶ νὰ βυθίζεσαι ἰσορρυθμῆ
στὸν ἀναθρώσκοντα καπνὸ τοῦ τσιγάρου σου
ἀσυνεπῆς καὶ πικρὴ — ἀμυγδαλένιο μέλι.

Ζυγαριὰ αἰσθημάτων ἀκριβείας τὰ χέρια σου
ἀγκωνάρι ὁ ὦμος ἀπὸ διάφανο μάρμαρο θεᾶς
τὰ μάτια χιλιετίες δάκρυζαν.

Μὲ μάγευε ἢ ἀόριστη αὐστηρότητα τοῦ ὕφους
πελεκητὴ πέτρα πελεκημένη ἀπὸ
σοφοὺς μαστόρους καὶ ξενιτεμένους
μὲ τὸ γαλάζιο τῆς ἐρημίας στὸ δάχτυλο.

“Ίμερος πόθος εἶσαι στὴν ἀπουσία σου
σιωπηλὴ ὄνειροπόληση ἀπείρων ἐκπλήξεων
φωνὴ φενάκης σὲ στόμα φωτιᾶς
σπίτι ἀσυγύριστο ποὺ συγύρισε τῶν ἰάσμων
αὐτοδίδακτος ἄνεμος
φεγγάρι μὲ κόκκινο ὑδράργυρο στὰ δωμάτια.

Τὸν Αὐγούστο ἐκεῖνον ποὺ ἀπατηλὰ δρόσιζε
τὴ διέγερση τῆς φαρμακερῆς ἐπιθυμίας μου.

18.8.1993

δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Κόνιτσα

Τερπνὰ τὸ σῶμα της ἔπλεε στὴ θάλασσα·
ὁ νοῦς της ἀπύθμενο βάραθρο
μοσχοβολοῦσε ροδανιῆς ἀόρατες.

δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσα

Σταφύλι ροζακί σὲ ἀνθηρὸ ὄροπέδιο τῆς Ἡπείρου
 ποτάμι ἠδονῆς στῶν γυναικῶν τὰ μαργαριταρένια δόντια
 στοῦ ἥλιου τὰ γυρίσματα σκοτεινὸ ἀντίδωρο
 μαῦρο καπερνὲ καὶ λευκὴ ντεμπίνα ποῦ
 ὁ κλῆρος τῆς στά κρυφὰ τ' ἀμπελιοῦ διαρκεῖ.

Σεπτέμβριο σὺναξες τῆ συγκομιδῆ σου
 ὄλο ξηρασία καὶ μυροβόλο φῶς
 ἀπ' τό 'να σ' ἄλλο κλῆμα φεύγοντας
 κλαδευτήρι καὶ θειάφι.

Στὴν ἀκρὴ τῶν χειλιῶν μου ἔνοπλο ἄρωμα
 παρηχητικὰ δηλώνει τὴν ἀκμὴ τῶν κήπων
 ἄλικο ζωγραφίζοντας εἰδύλλιο στὸν οὐρανίσκο.

Ὡ μοναχικὸ εἶγε τῶν ἐραστῶν
 ἀπὸ ρόμπολο στρογγυλὸ
 βαρέλι δούρειο τῶν δωδωναίων θεῶν
 ποῦ καταιγίδες καὶ ὄρκους ὠρίμασε
 στὸ σαράκι τῆς ἀμνησίας του
 — ὀλκὰς σκοτεινῶν ὑπογείων.

Εἶναι ἀπὸ σένα ποῦ ἔσυρα
 μιὰ σταξιά ὄνειροπόληση ὁμορφιάς

μέ γεύση στυφή λιγάκι
πρὶν ἀπὸ τὸ ντέρτι τῆς καρδιάς μου.
Διθύραμβε τῆς ψυχῆς καὶ ρυάκι τοῦ ἔτε.

Χορεύω καὶ χορεύομαι
ραγίζω στὴν εἰκόνα σου καὶ στροβιλίζομαι
ἀβέβαιος
τοῦ κόσμου
δεκαπεντασύλλαβος εὐπλεκτος τῆς εὐφορίας.

Ζαλίζομαι. Μὲ τρέχει ἀκόμη καὶ
στὸ φῶς ἀλάθητο σκοτάδι.

Ἄποψε ξεχνώντας τῆς μουσικῆς τὴν αἴγλη
τὴν ἀγράμματη πού σ' ἀπιστήθισε
μέ σταφύλια τρισύλλαβα σιωπὴ
χίλιες χιλιάδες ποτήρια λαμπερῶν
καφέ καὶ ἐπιτατορίων
τὰ βαθιά τῶν γυναικῶν ντεκολτέ
μέ τὴν ἀρτιότητα τῆς καμπύλης.

Ἦρθες σὲ μένα στὸ ἀνοιχτὸ παράθυρο
τῆς κληματαριάς πού αἰθριάζει ὁ ὕπνος
φορτωμένη τσαμπιά καὶ ρῶγες μελιστάλαχτες
νὰ κορφολογήσω μιὰ παλάμη πράσινο
ἀπ' τὰ μάτια σου
καὶ ὀρέγεσαι ὅσα ὁ λογισμὸς μου ἀποκρύπτει.

Συνακόλουθο τοῦ αἵματος οὐρανίων δακρύων
ἔφερές ἔαρ σέ κρατήρα
τῆς σοφίας τὸ ἄωρον πρὸς τέρψιν.

Ἐποχρωματισμὸς τῆς δύσης
σέ δελεαστικὴν καράφα τῆς βροχῆς.

δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Κόνιτσα

Πάγωνε στὰ δόντια τὸ κρασί
κι ἄς ἔσφιγγε ὅλη νύχτα
τὰ σταφύλια στὸ στήθος του.

δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

Δευτέρα νοσηρή.
 Τὸ μυαλό του ζώνουν φίδια.
 Τὸν καίει τὸ νερὸ τὸν βασανίζει
 ἢ πληγὴ στὰ χέρια. Καὶ τ' ὄνειρο
 ἀνεβαίνει στὰ μάτια μὲ τὴν ὁμίχλη τοῦ ὕπνου
 καὶ τὸν κρύβει.

Στὸν καθρέφτη σκέφτεται τὸ μέλλον.
 Χρόνια χαμένα. Χρόνια κερδισμένα.
 Τὸ παρελθὸν θυμᾶται καὶ τὶς ὀπτασίαις του.

Ἄπο' αἴθουσα σὲ αἴθουσα γυρεύω
 τὸ ὄρφνινον σῶμα σου
 ποὺ σπαρταρᾷ στὰ λόγια μου.

Σκύβω στὰ χεῖλή σου —
 στιλπνὸ χρυσάφι παγωμένο.
 Κατεβαίνω τὶς σκάλες ξετυλίγοντας
 τὸ νῆμα ἀπὸ σκιές χθесινές καὶ θάβω
 ὅλες τὶς λευκὲς σελίδες
 στὰ πεσμένα κίτρινα φύλλα τῆς αὐλῆς.

ἽΩραϊες γυναῖκες διαβαίνουν ὀλοένα τοὺς ἀποκοιμισμένους κήπους ἐκατέρωθεν τῶν κρουνῶν. Ἡ λαμπηδὼν τῶν ματιῶν τους ἀντικατοπτρίζεται στὸ θεόρατο χτένι τῶν μαλλιῶν καὶ μὲ εὐλαβικὴ ἀναισχυντία παραδίδονται στὶς θωπεῖες τῶν φαντασμάτων. Στὴ διχάλα τῶν ποδιῶν τους παφλασμοὶ κυμάτων καὶ ἄνθινοι κάλυκες τῆς πέτρας. Νερὰ κελαρύζουν θροῖζουν φύλλα σὲ κρυφὰ περάσματα πουλιῶν, καὶ τί μεθυστικὴ εὐωδία λιβανίζει τὸν αἰθέρα.

Τὸ σῶμα τους μοιάζει μὲ ὄνειρο καὶ ἡ καθεμιὰ ἔρπει τὸ χέρι στὸν ζωστήρα της καὶ φανερώνει μικρὸ παγούρι χάλκινο μὲ τὰ πιὸ ἀληθινὰ δάκρυα γεμάτο. Καὶ ἀρχίζουν τότε ὅλες μαζί νὰ μιλοῦν γλυκὰ γιὰ τὸν ὕπνο τους. Ἡ γνώμη τους μάγευε σωπαίνουν τὰ πουλιά. Λουλούδια, ποὺ εὐλαβοῦνται οἱ τάφοι, φύτρωσαν στὰ ἄλικά χεῖλη. Τὶς ἔβλεπα νὰ λάμπουν στὰ φανταχτερά τους φορέματα, κρατώντας στὰ χέρια, μὲ ὄλην τὴν δεξιότητα, ἀμύθητα ἄστρα ἀστραφτερά.

Καὶ νὰ τώρα τὸ πιὸ συγκινητικό! Ἐπ' τὰ μαλλιά τους βγαίνουνε πουλιά καὶ τὰ ἀφήνουν νὰ πετάξουν λεύτερα. Μὲ τὰ μαντήλια τους προσδιορίζουν στὸν ἀέρα τὴ μορφή τοῦ θανάτου. Κοίταξε, λέω, πῶς μὲ

σαστίζουν τ' άσημένα στολίδια πού στραφταλίζουν
στο πέτο. Ἡ στενοχώρια μου έπιτέλους γίνεται
διαμαντένια καρφίτσα στο στήθος τους. Ἄπιθώνουν
στά πόδια μου πολύχρωμες κορδέλες και χάνονται
στο καφενεΐο με τις άδειες καρέκλες και τα μαρμά-
ρινα τραπεζάκια. Μόνο μία άπ' αυτές, ή πιό όμορφη,
αλλάζει συνεχώς έξαίσιες μορφές ώσότου γίνει ρο-
λόϊ χρυσό, κλεισμένο σε παμπάλαιη ξύλινη πυξίδα
πού μετράει τόν χρόνο, προς τιμωρίαν δική μου, του
ιδιοκτήτη του, και τών γυναικῶν καθως γαλήνιες
πίνουν πλέον τὸ τσάι τους σε μικρά φλυτζάνια διά-
φανης πορσελάνης.

δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσα

ΣΥΚΙΑ

Περιπαίχτρα τῆς αὐγῆς
ξοδεύει ἀκόμη
τὸ λευκό της αἷμα.

δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσα

ΛΕΥΚΟΙ ΕΦΗΜΕΡΟΙ ΑΓΓΕΛΟΙ

Ὁ οὐρανὸς καὶ τὰ φτερά τῶν πουλιῶν
τὴν ἔντυσαν χρωματιστὰ σύγνεφα καὶ
φευγαλέα γεγονότα.

Ὁδύνη κοσμοῦσε τὰ μάτια

λευκὸ ἄγνωστο ρυάκι

τὰ χεῖλη

φεγγάρι ὀλοστρόγγυλο τὸ στῆθος.

Στὴν κρήνη τῶν μαλλιῶν της
ξαγρύπνησαν χιλιάδες σπυργίτια.

Μαχαίρια σκέπασαν τὸν κόσμον.

Τὴν κάρφωσαν στὰ σανίδια

μ' ἓνα χρυσὸ νόμισμα στὰ λευκά της χέρια

ὅπως τοὺς σκελετοὺς στὶς καρέκλες τῶν καφενείων

Λευκοὶ ἐφήμεροὶ ἄγγελοι.

Μνήμη Τάση Κ.

Τις περίεργες μέρες του 1963
ἐνώ ἐν Ἀθήναις ἐμαίνεται ἀδιακόπως
ἀνένδοτος ἀναμαλλιάρης ἄνεμος
καὶ ὁ Ἀνδρέας Ἐμπειρῖκος συνέθετε
τὴν ὀκτώηχο Ὀκτάνα του

στὴν Τύμφη καὶ τὸν Κλέφτη
ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν Γράμμο εἰσέτι
σὲ εὐωδιασμένα βάραθρα καὶ
βουερὲς χαράδρες
φάλαγγα ἀστραπτῶν στρατιωτῶν
—κατανυκτικῶν κερκοσυλλέκτες—
μάζευαν μὲ κόπο καὶ περίσκεψη πολλή
τὰ ἐμπύλα ἀπομεινάρια —
κέρκες, χειροβομβίδες καὶ
σὼρὸ τίς σκουριασμένες σφαῖρες.

Κι ἐγὼ παιδὶ μὲ τὰ χιλιάδες
καναρίνια στὸ στόμα
κοίταζα μὲ ἀγαλλίαση
τίς οὐρανομήκεις πυγολαμπίδες
τῶν ἐκκωφαντικῶν ἐκρήξεων.

Τρόμαζα μόνον καὶ ἀγριεύομουν
τὰ ξασπρισμένα στὴν ξύλινη σκάφη ἀπὸ ρόμπολο
φρεσκοπλυμένα ἀντάρτικα χορταριασμένα κόκκαλα
καθὼς γυναῖκες τῆς Πίνδου μὲ ξέπλεκα
μαλλιά πού μύριζαν δεντρολίβανο καὶ μέντα
μ' ἀνασηκωμένα μανίκια τῶν μαύρων
σὰν τοῦ λαγοῦ τὸ αἷμα φορεμάτων τους
τακτοποιοῦσαν μὲ περισσὴ προσοχὴ τὰ ὅστ' ἄ
σὲ οὐράνια κοιμητήρια.

Αὐτὲς οἱ τόσο λίγο ἐκτιμηθεῖσες εἰκόνες
ἐπιστρέφουν τὶς νύχτες
κι ἀγιάζουν τὴ μνήμη μας ὅταν
οἱ νεκρὲς σκιὲς τῶν ἀγαπημένων φίλων
γυρνοῦν διψασμένες στὶς δροσερὲς βιβλιοθῆκες
καπνίζοντας μὲ πάθος παράφορο
τὴν κίτρινη σκόνη τοῦ χρόνου.

12 Ἰουνίου 1998

Ἄλβανις —βορειοηπειρώτισσα ἴσως—
 ἐβαπτίσθη σήμερον τὴν πρωίαν
 εἰς τὸν ἱερὸν Ναὸν τῆς Ἀγίας Θέκλας
 τῆς πλατείας Μεταξουργείου.

Κι ἐνῶ ὁ ἱερεὺς ἔψαλλεν ἡδυπαθῶς
 ἐφανερῶθη προσκύνησις
 καὶ τὸ ὕδωρ τὸ ἁγιασμένο
 ἔλουζε τὸ τρυφερὸ δέρμα τῆς κόρης.

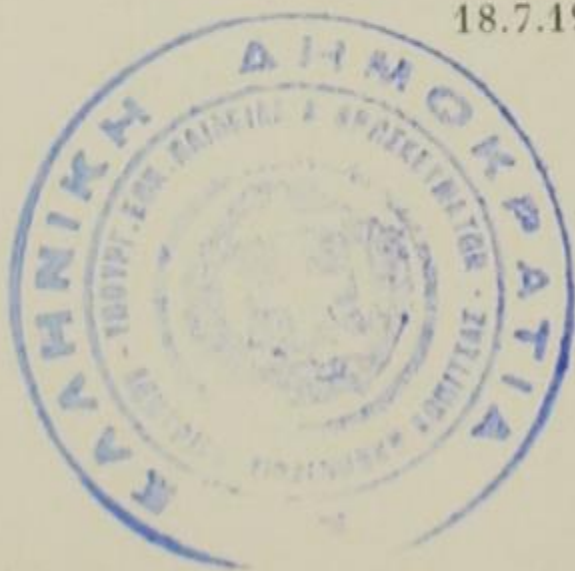
Ἐκείνη, μὲ τὴν ἐντιμὴν μνήμην της
 ἐσυλλογίζετο τὰ κλεισορέματα τοῦ Ἀργυροκάστρου
 καὶ τὸ ροδόναρο ἁγίασμα μὲ τὸ ὁποῖο τὴν ἔρρανε
 ὁ ἄγγελός της ὁ Γιώργης, ὁ Ἄλβανὸς καβαλάρης.

ΩΔΗ
ΣΤΙΣ ΩΡΑΙΕΣ ΕΜΜΟΝΕΣ ΙΔΕΕΣ

Ἀγάπησα μὲ πάθος τοὺς ὑπερρεαλιστὲς καὶ
τὶς ὠραῖες ἔμμονες ιδέες τους
γενναίους τῆς ζωῆς ἐραστὲς
μὲ τὸ τυφέκιον τῆς οὐτοπίας ὑπὸ μάλης
—τὰ βουνὰ τοῦ Γράμμου κάτι γνωρίζουν—
καὶ τὰ ἀκοίταχτα μάτια τοῦ Οἰδίποδα
πνιγμένα —τί ὀδύνη— στὸ αἷμα.

Καὶ ἐνίωσα, ὅσο τουλάχιστον μπόρεσα
—μάρτυς μου οἱ σωροὶ τῶν δύσβατων λευκῶν χαρτιῶν—
συμπόνια κι εὐσπλαχνία
διὰ τοὺς ἐπαῖτες τῶν λεπτῶν ἀισθημάτων
αὐτοὺς τοὺς λύκους τῆς σαρκοβόρου λύπης
μὲ τὰ κροκοδείλια δάκρυα ἐπιδερμικοὺς
τιμωροὺς τῶν λέξεων ποὺ δὲν ἐσπάραζαν
ποτὲ στὰ φυλλοκάρδια γιὰ τὸν ἔρωτα
τὰ μάγια καὶ τοῦ βίου τὰ βάσανα
τὸ χροῖμα τοῦ δύοντος ἡλίου τὴν ὥρα
ποῦ ἡ ψυχὴ ἀποτραβιέται στὸ ὕψωμα
μὲ τὰ κυπαρίσσια καὶ τῶν μνημάτων τὰ εὐγενικὰ λιθάρια
καὶ ν' ἀρμοστεῖ παλεύει μὲ λέξεις παρθένες
πένθιμα καὶ κατακόρυφα.

18.7.1994

Επιμέλεια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Επιμέλεια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσα

Επιμέλεια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσα

ΑΜΥΘΗΤΑ ΧΕΡΙΑ

Α

<i>Στάλες κυλοῦν στή λεπτή σου μέση</i>	9
<i>Τραγούδι</i>	10
<i>Τριαντάφυλλα</i>	11
<i>Ὁ χειμώνας</i>	12
<i>Ἐν Ἀθήναις</i>	13
<i>Παιδί</i>	14
<i>Τὸ ὑπόγειο ἢ Ἱστορία τῆς "Ανοιξῆς</i>	15
<i>Ἀμύθητα χέρια</i>	16
<i>Ρόδα ὀσφραίνονται τὰ χεῖλη σου</i>	18
<i>Πριγκίπισσα τῆς Βακτριανῆς, α' - γ'</i>	19
<i>Τῆς λίμνης σου οἱ καλαμιεῖς</i>	23
<i>Τραγούδια Γιαννιώτικα, α' - β'</i>	24
<i>Εἶμαι ποταμός</i>	27
<i>Σὰν μολύβι</i>	28
<i>Ρόδον ἔγαντι θανάτου</i>	30
<i>Ἦχος</i>	32
<i>Τὸ τέλος τοῦ Ὑπερρεαλισμοῦ</i>	33

Β

<i>Τὸ κόκκινο</i>	39
<i>Ἡ ζυγαριὰ τῶν αἰσθημάτων</i>	40
<i>Τερπνὰ τὸ σῶμα τῆς ἔπλεε στή θάλασσα</i>	42
<i>Βακχικόν</i>	43

Πάγωνε στὰ δόντια τὸ κρασί	46
Ἄορφνον σῶμα	47
Χορός	48
Συκιά	50
Λευκοὶ ἐφήμεροι ἄγγελοι	51
Μέρες τοῦ 1963 μ.Χ.	52
Εἶδησις	54
Ἔδῃ στὶς ὠραῖες ἔμμονες ιδέες	55

δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Κόνιτσα

Η ΠΟΙΗΤΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ « ΑΜΥ
ΘΗΤΑ ΧΕΡΙΑ » ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
ΖΩΤΟΥ ΤΥΠΩΘΗΚΕ ΤΟΝ ΙΑΝΟΥ
ΑΡΙΟ ΤΟΥ 1999 ΣΤΟ ΤΥΠΟΓΡΑ
ΦΕΙΟ ΤΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΣΤΙΓΜΗ»
(ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ 91-93, 114 73
ΑΘΗΝΑ – ΤΗΛ. 38.44.064) ΣΕ 700
ΑΝΤΙΤΥΠΑ ΣΕ ΧΑΡΤΙ ΣΑΜΟΥΑ
ΜΑΤ 100 ΓΡΑΜ. VERGA AVORIO
ΙΤΑΛΙΑΣ. ΤΙΣ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΤΩΝ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΔΟΚΙΜΙΩΝ ΕΚΑ
ΝΕ Η ΜΑΡΙΑ ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΙ Η
ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ ΕΓΙΝΕ ΑΠΟ ΤΙΣ
« ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ ΓΙΩΡΓΟΣ
ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ » ~ ΤΗΝ ΕΚΔΟ
ΣΗ ΣΧΕΔΙΑΣΕ ΚΑΙ ΕΠΙΜΕΛΗΘΗ
ΚΕ Ο ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΚΑΛΙΑΚΑΤΣΟΣ

Ἄριθ. ἔγδ.

204

δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσα

δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσα

Επιμελήτρια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσα

δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσα

55855

KON